

DOI: 10.31866/2410-1176.42.2020.207652

УДК 792.82:7.071.2

**МІЖНАРОДНІ ПРОЕКТИ
ІВАНА ПУТРОВА
В ІННОВАЦІЙНОМУ ОНОВЛЕННІ
СВІТОВОГО БАЛЕТНОГО ТЕАТРУ**

Карандеєва Олена Ігорівна

*Аспірантка,**ORCID: 0000-0002-1550-8996,**e-mail: elena_ballerina@ukr.net,**Національна академія мистецтв України,**вул. Бульварно-Кудрявська, 20, Київ, Україна, 01054*

Мета статті – з'ясувати особливості творчої діяльності артиста балету українського походження І. Путрова в статусі провідного соліста Королівського балету (Лондон); розглянути художню структуру й творчі принципи продюсування митцем власних міжнародних балетних проектів «Чоловіки у русі», «Проти течії», «Шматочок неба» й ін. Методологія дослідження ґрунтується на використанні комплексу методів: аналізу й синтезу – для вивчення стану розкриття теми; культуролого-генетичного та мистецтвознавчого – для реконструкції творчого шляху І. Путрова; проблемно-тематичного й порівняльного – для виявлення художньої структури й творчих принципів продюсування митцем міжнародних балетних проектів; аксіологічного – для розгляду ціннісного змісту творчості І. Путрова. Наукова новизна статті полягає в тому, що в ній заповнено прогалину в науковій літературі з вивчення зарубіжного досвіду визначних майстрів балету українського походження та аналізу їхнього доробку в історичному й художньо-практичному аспектах; досліджено еволюцію культурних орієнтирів у характеристиках чоловічого модерного танцю та його видозмін у сценічно-виконавській практиці. Висновки. Творчий шлях І. Путрова проаналізовано з урахуванням його активної пропаганди чоловічого танцю як фактора оновлення тематики й стилістики світового хореографічного мистецтва, відновлення історичної пам'яті про авангардні досягнення трупі С. Дягілева в інноваційному та мистецтвознавчому аспектах. Розкрито безпосередній зв'язок українського танцівника з традиціями іншого нашого співвітчизника – С. Лифаря. Розглянуто виконавські принципи І. Путрова в сфері хореографічної класики, що виникли на перетині київської школи танцю (заснованої в школі А. Ваганової) та англійської балетної драми, а також пластичних експериментів провідних західних хореографів кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Ключові слова: Іван Путров; балетний проект; Королівський балет; Київське хореографічне училище; чоловічий танець у балеті; продюсування балетних проектів

Вступ

Актуальність дослідження насамперед визначається процесом входження України до європейського культурного простору, в науковому товаристві якого подекуди постає проблема осягнення творчого досвіду тих митців, які представляють національне мистецтво у європейських культурних інституціях та формують у своїх державах ставлення до культуротворчих процесів у зарубіжних країнах. Одним із українських митців, чий досвід роботи у Великій Британії показовий та актуальний, є танцівник зі світовим ім'ям Іван Путров.

Проблемний зріз дослідження міститься у сфері використання на сучасній балетній сцені чоловічого танцю як джерела нових ідей постановки, виконавської різноманітності та оновленого трактування зразків хореографічної культури минулого.

У другому десятилітті ХХІ ст. український танцівник І. Путров, уже не пов'язаний із лондонським Королівським балетом як виконавець, ініціював та представив два проекти – «Чоловіки у русі» й «Проти течії», перетворивши звичайні концертні програми на антологію балетного мистецтва. Ці проекти мали широкий розголос у світі професіоналів та в глядацької аудиторії, але жодним чином не відобразились у наукових дослідженнях.

Переважна частина публікацій в українських ЗМІ про творчий шлях І. Путрова припадає на ранній період його виконавської кар'єри, коли молодий танцівник у 1996 р. здобув лауреатські звання на двох міжнародних конкурсах – у Лозанні (Prix de Losanne) та Києві (імені С. Лифаря). Деякі біографічні відомості потрапили до преси у зв'язку з початком роботи Путрова в трупі Королівського балету (Лон-

дон), вони регулярно оновлювалися – щоразу, коли танцівник під час гастролей виходив на сцену Національної опери України. У часи розбудови української хореографічної школи, коли українські танцівники ставали провідними солістами балетних труп світу, до цієї теми звертались у свої наукових працях Є. Коваленко (2017), Ю. Станішевський (2005), Л. Хоцяновська (2018). Завдяки популярності І. Путрова в творчих та суспільних колах Великої Британії, дружнім стосункам із такими видатними особистостями, як С. Тейлор-Джонсон, Е. Джон, подружжя Бекхем, К. Мосс, музиканти з «Pet Shop Boys», його ім'я часто потрапляє на сторінки світської хроніки й модних часописів, проте серйозних, аналітичних статей про творчість І. Путрова практично не існує. Винятком можна вважати допис Дж. Грея в авторитетному фаховому журналі «Dancing times» (квітень 2019 р.), де відомий критик розпитує Путрова про його останній «ризикований проект», підготовлений до показу в лондонському Колізеї (Gray, 2019).

Наукова новизна статті полягає в тому, що в ній заповнено прогалину в науковій літературі з вивчення зарубіжного досвіду визначних майстрів балету українського походження та аналізу їхнього творчості в історичному та художньо-практичному аспектах; досліджено еволюцію культурних орієнтирів у характеристиках чоловічого модерного танцю та його видозмін у сценічно-виконавській практиці.

Мета статті

Мета статті – ввести до наукового обігу аналіз творчих досягнень І. Путрова як танцівника та продюсера сучасних балетних проектів, представити науковцям і практикам балету особливості інтерпретації І. Путровим провідних ролей чоловічого репертуару в класичних та сучасних балетних творах, а також виокремити виконавські аспекти чоловічого танцю.

Виклад матеріалу дослідження

«Балет України впевнено вийшов на світову театральну арену, багато його талановитих майстрів визнано «зірками першої величини», а обдаровані молоді солісти стали переможцями найскладніших міжнародних конкурсів класичного танцю та найавторитетніших балетних фестивалів», писав професор Ю. Станішевський (2005, с. 309). Цей процес значно активізувався упродовж першого десятиліття ХХІ ст. і підтверджується великою кількістю інноваційних проектів за участі визнаних у світі майстрів балету українського походження: В. Малахова, Д. Матвієнка, О. Путрова.

Названий «Проти течії» (за аналогією з автобіографією видатного російського балетмейстера М. Фокіна), проект І. Путрова наслідує його ж попередню, вельми популярну програму «Men in motion» (скорочено – МІМ), у якій брали участь Алесандро Стаяно, Денис Черевичко, Даніел Проіетто, Маріан Волтер та Наталя Лазебникова. За задумом ініціатора, підзаголовок програми «100 років танцю за 100 хвилин» засвідчив перетворення звичайної концертної програми на антологію чоловічого танцю початку ХХ ст. До вистави ввійшов уривок з «Петрушки» І. Стравінського з хореографією М. Фокіна (1911), «Післяполуденний відпочинок Фавна» К. Дебюссі в постановці В. Ніжинського (1912), оригінальна мініатюра Л. Якобсона «Вестріс» (1969), створена для М. Баришнікова, фрагмент «чоловічого» «Лебединого озера» хореографа Метью Борна (1995), а також кілька номерів, створених хореографами ХХІ ст.

Кореспондентка українського видання «El Man», переглянувши цей проект на гастролях у Польщі, зауважила, що «креативність та пластичність видовища привертає до нього увагу глядачів та критиків з усього світу. Зірки балету зазвичай самі пропонують свою участь у проекті. «Чоловіки у русі» має величезний хореографічний діапазон, що дає змогу спробувати свої сили в нестандартних, а часом і бешкетних постановках. Насправді проект виглядає як жива лабораторія танцю, де вирує взаємний процес співтворчості танцівників, хореографів і дизайнерів. Завдяки цьому артисти отримують можливість танцювати той репертуар, що не йде на сценах їхніх театрів (Голубева, 2017).

«Антимузейний» напрям танцю становить сучасне, динамічне видовище, де артисти, репертуар, музичне супроводження, освітлення реалізовані на найвищому рівні. До того ж проект «Чоловіки у русі» постійно видозмінювався, отримуючи репертуарні інновації, такі як балет Рассела Маліфанта «Afterlight» (взаємодія танцю й світла), дует з балету Р. Петі «Пруст. Биття серця» та багато ін. «Проти течії» теж має намір представити діячів балету, які відійшли від традицій і сприяють трансформації сучасного обличчя танцю. Для проекту Путров зібрав приголомшливий склад відомих у світі артистів, таких як Тайлер Енгл, Метью Болл, Метью Ганьо, Марсело Гомес, Катерина Ханюкова, Марія Ковровські, Джоакін де Луц, Ханна О'Нейл та Дмитро Загребін (разом із самим Путровим).

«“Проти течії”, – вважає І. Путров, – новий проект про чоловічі інновації в балеті, що виділяє тих впливових осіб, чий досвід назавжди змінили світ танцю. Я хочу віддати належне цим людям, підкреслює Путров. Вони – зазвичай хореографи, які пливли «проти течії», і хоча їх немає з нами більше, їх репертуар вижив, і вони постійно нагадують про себе новими відкриттями. Ми продовжуємо знаходити новації в їхніх танцях, і вони надихають нас сьогодні» (Gray, 2019, р. 28).

Програма Путрова поєднує фрагменти балетів Джорджа Баланчина, Сержа Лифаря, Кеннета Макміллана, Рудольфа Нуреева і Джерома Робінса. Як приклад нововведення можна назвати па-де-де Діани та Актеона, який А. Ваганова в свій час додала до «Есмеральди» Маріуса Петіпа. Створений за радянських часів, дует демонструє зміни, які відбувалися в російському балеті впродовж 1930-х р. та на які Ваганова мала істотний вплив, особливо ж на тих танцівників, яких безпосередньо навчала.

«“Діана та Актеон” – демонстрація того, що відбувалося в танцювальній техніці радянської Росії в той час – великі, потужні стрибки, техніка майже небачена до того, новий словник руху», вважає Путров, – Д. Загребін – представник нового покоління танцівників Великого театру, і воно дуже вирізняється від того, як раніше сприймалася в нас методика Ваганової. Фактично, педагогами моєї мами Наталії Березіної-Путрової були учні Ваганової, і вона була першою балериною, яка танцювала цей дует в Києві на випускному іспиті Київського хореографічного училища. Тож К. Ханюкова, готуючись до виступу в Лондоні, попросила маму про допомогу. Подібно до його матері, батько Івана, Олександр Путров, був танцівником балетної трупі Національної опери України, тож кров у венах Івана є насправді “балетною”» (Gray, 2019, р. 29).

Становлення І. Путрова як артиста балету спочатку відбувалося в Київському хореографічному училищі. У п’ятнадцятирічному віці (1996) юний танцівник здобув Prix de Losanne¹ (Швейцарія) і, як лауреат престижного конкурсу, отримав стипендію на навчання в Королівській балетній школі Великої Британії, де з ним працював Г. Замуель (балетмейстер, колишній соліст Михайлівського театру в Петербурзі та вихованець Ваганівської школи танцю). Згодом, у 1998 р., І. Путрова запросили до Королівського балету виконувати чимало головних ролей, у тому числі всю хореографічну класику, представлену в репертуарі театру.

У Лондоні репетитором Путрова став Олександр Агаджанов, блискучий танцівник та педагог, який отримав хореографічну освіту в Києві і співпрацював з багатьма балетними колективами й постановниками світового рівня. І. Путров корегував за допомогою знаного земляка деталі віртуозної техніки та стильові особливості багатьох балетних па. Зрештою, він став особливо помітний у «Місячному П’єро» Глена Тетлі на музику А. Шенберга та «Блудному синові» з хореографією Дж. Баланчина на музику І. Стравінського. Саме ці ролі визначили індивідуальність Путрова як танцівника, а також його здатність до відповідної художньої інтерпретації.

Не випадково Глен Тетлі, працюючи над утіленням свого «Місячного П’єро» на репетиції з Путровим, зізнався, що «саме такого виконавця головної ролі він хотів бачити на сцені (зазначимо, що сам Тетлі в 1962 р. теж танцював партію цього героя та навіть доручав роль Р. Нурееву). Своєю чергою, Путров був захоплений виставою Тетлі з участю персонажів італійської комедії масок –гранично сучасною за формою та абсолютно позачасовою за глибиною філософського осмислення особистості» (Чекалюк, 2010). У балеті Тетлі беруть участь усього три герої – сам П’єро – наївний та романтичний ловець місячного сйива, його антипод Брігелла, який знущається над суперником, та Коломбіна – узагальнений образ жінки як матері та коханки з різними відтінками підступності й кохання. Усе це балетмейстер поєднує в складній хореографічній партитурі, розкутій за виражальними можливостями та сповненій достеменних життєвих вражень.

Згодом, як свідчить сам І. Путров, з’явилася причина, котра змусила його залишити в 2010 р. Королівський балет і далі піти власним шляхом: «Я був трохи стомлений «Лебединами озерами» та «Лускунчиками», тож радів можливості зробити щось нове. Хоча, працюючи з легендами Королівського балету, я також пізнав чимало нового у співтворчості з танцівниками, які працювали з Фредеріком Аштоном та Кеннетом Макмілланом» (Gray, 2019, р. 29).

Справді, Ентоні Доуелл у часи керівництва Королівським балетом доручив Путрову центральну партію в балеті «Гра тіней» Ентоні Тюдора, згодом – Бенволіо в культовій постановці «Ромео та Джульєтти» Кеннета Макміллана. Нарешті, роль Беляєва в балеті «Місяць на селі» Фредеріка Аштона за О. Тургеневим, де Путров виконав три адажіо з виконавицями головних жіночих ролей. Ще однією

¹ **Приз Лозанни** (фр. *Le Prix de Lausanne*) – міжнародний конкурс учнів балетних шкіл. Щорічно проводиться у Лозанні (Швейцарія), починаючи з 1973 року.

важливою ланкою опанування класичних ролей англійської балетної сцени стала інтерпретація Путровим образу Ленського в балеті «Євгеній Онегін» Дж. Кранка за романом О. Пушкіна. Слідом за автором хореографії він розуміє Ленського та Онегіна як «єдину особу з різними психологічними особливостями. І тому, вбиваючи Ленського на дуелі, Онегін водночас вбиває світлу частину власної душі» (Тарасенко, 2007).

Отже, затвердившись у Лондоні як провідний соліст Королівського балету, Путров, зокрема, побачив результати плідної праці Макміллана, який сприяв розширенню репертуару компанії, а також урізноманітнював теми й підходи до створення балетних багатоактівок завдяки створенню наративних структур, збагаченню хореографічної лексики та відмови від класицистських догм.

Першим досвідом самостійної роботи й продюсування І. Путрова стала його співпраця з музичним дуетом «Pet Shop Boys» та хореографом Хав'єром де Фрутос в «Sadler's Wells» у повноформатній виставі «Найнеймовірніша річ» за мотивами казки Г.К. Андерсена. Отже, він зробив певний вибір між ненаративним балетом та виставами з яскравою драматургічною лінією, де характер героїв подано в розвитку. І. Путров поціновує танцівників з інших компаній у світі, які мають схожі погляди на танець: «Це стимул, щоб працювати з людьми подібно до тих, хто має широкі життєві погляди. Тож, певним чином, на посаді продюсера я отримую таке задоволення від показу, яке відчуваю під час власного виконання» (Gray, 2019, p. 29).

«Проти течії» – продовження проекту, який робить чоловічий балет помітнішим в очах громадськості. Впродовж багатьох років танцівниці вважалися центром тяжіння балетного мистецтва, але нині чоловіча постать у танці рівноцінна з ними. Тож останніми роками стимулюється розвиток чоловічого танцю, і він зараз також може бути центром уваги – андрогінним, суператлетичним та ін., хоча чоловіки можуть із захопленням танцювати з іншими чоловіками на сцені.

Подібно до «Чоловіків у русі», з якими після показу в Лондоні, виконавці подорожували до Італії, Польщі, Росії та України, І. Путров сподівається, що цей новий проект буде так само довговічним. Проте митця цікавить не лише відновлення інтересу до чоловічого танцю, а й соціально-мистецькі проєкції явища. Один з його проєктів здійснили разом із благочинною організацією із захисту прав людини. В ньому вдалося відтворити реальну історію чорношкірої людини – чоловіка, який через брехливе звинувачення провів у в'язниці 42 роки і був, нарешті, виправданий. Постановка вистави «Шматочок неба» збіглася з його звільненням. Проте не тільки тому проєкт сприймався із захопленням, а й завдяки творчості французького балетмейстера Людовика Ондів'єли та продюсерській праці Путрова.

Український танцівник, як фактично «громадянин світу», не припиняє зв'язків з київською «альма матер». Особливо цінним для І. Путрова було через багато років після закінчення Київського хореографічного училища повернутися до української класики – балету М. Скорульського «Лісова пісня», де він у дитинстві виконав роль маленького Лукашика, а у 2017 році виступив на тій самій сцені Національної опери України в головній чоловічій партії – Лукаша. Можна погодитись із дослідницею українського балету Євою Коваленко (2017), що саме на основі зближення «виконання та виховання» в Національній опері України сформувалися славні традиції виконавського мистецтва і театральної педагогіки, які дають підставу говорити про українську хореографічну школу, впливовість якої особливо помітна з 1990-х років, коли українські танцівники стають провідними солістами балетних труп світу» (с. 18).

Йдеться також про традиції видатного танцівника й балетмейстера Лифаря, котрий до кінця життя позиціонував себе як уродженця Києва. На II конкурсі ім. С. Лифаря в Києві (1996) І. Путров отримав Золоту медаль в молодшій групі і далі прагнув залучати до власного репертуару його ролі.

Відомо, що сам Лифар уперше виконав головну роль у балеті «Блудний син» Дж. Баланчина на музику І. Стравінського. Напередодні 100-річчя від дня народження видатного балетмейстера (2004) ця вистава увійшла до репертуару лондонського «Ковент Гарден», де І. Путров з успіхом утілює на сцені центральний образ балету. Критика захоплена писала, що Путров «вдихнув у старовинну біблійну легенду гарячий подих юності» (Станішевський, 2004). А в 2007 р. йому пощастило виконати ще одну роль з репертуару С. Лифаря в балеті «Аполон-Мусагет» з хореографією Дж. Баланчина.

Після участі в I Міжнародному фестивалі ім. В. Ніжинського (Київ, 2001) І. Путров отримав Золоту медаль за виконання партії Альберта в балеті А. Адана «Жізель», у якому продемонстрував «бездоганну техніку: зависання в повітрі під час стрибка, «скульптурні» пози й підтримки, стрімкі обертання та дивовижну здатність не просто відчувати ритм, а ніби розчинятися в музиці. Вишукана пластика, писала про І. Путрова столична преса, поєднується в нього з витонченою акторською грою» (Іванченко, 2001).

Висновки

Виконання І. Путровим провідних чоловічих партій у балетах класичної спадщини (в тому числі на сцені Національної опери України) засвідчує, що український танцівник збагатив свій виконавський досвід завдяки творчій співпраці з кращими представниками славнозвісної англійської школи танцю, а також урізноманітнив його, спілкуючись із сучасними балетмейстерами світового рівня. Завдяки продюсерському хистові І. Путров створив низку інноваційних балетних проєктів, де на перший план поставив чоловічий танець як фактор естетичних змін та зразок переформатування моделей світової хореографічної культури.

Артист, якому в 2020 р. виповнюється 40 років, сьогодні здійснює продюсування та пропаганду академічного чоловічого танцю та не припиняє виконавської діяльності. Особистість І. Путрова привертає увагу багатьох балетмейстерів – від знавців достеменної класики до її сучасних інтерпретаторів у балетних трупах Відня, Токіо, Гавани, Сінгапуру. Особливо цінним для митця було через багато років після закінчення Київського хореографічного училища повернутися до української класики – балету М. Скорульського «Лісова пісня», де він у дитинстві виконав роль маленького Лукашика, а тепер виступив на тій самій сцені Національної опери України в головній чоловічій партії – Лукаша (2017). З огляду на те, що творча й продюсерська діяльність І. Путрова має широку перспективу для розвитку та вдосконалення, тема статті може бути розвиненою в наступних публікаціях з урахуванням реалізації майбутніх міжнародних та національних проєктів з участю українського танцівника.

Список використаних джерел

- Голубева, Т. (2017, 15 февраля). Эксклюзивное интервью: Иван Путров о балете, Киеве, Лондоне и новом режиссерском проекте. *Ell Man*. <https://elle.ua/man/people/uspeshniy-artist-baleta-ivan-putrov-rasskazal-o-novom-rezhisserskom-proekte/>.
- Іванченко, Л. (2001, 21 квітня). Золото Івана Путрова. *Урядовий кур'єр*.
- Коваленко, Є. І. (2017). *Балетне мистецтво Національної опери України 1991-2015 рр.: виконавські традиції, творчі постаті, вистави*. (Автореферат дисертації кандидата мистецтвознавства). Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені М. Т. Рильського НАН України, Київ.
- Станішевський, Ю. (2004, 14 серпня). Іван не відчуває себе зіркою... *Урядовий кур'єр*, с. 8-9.
- Станішевський, Ю. (2005). Проблеми інтеграції українського хореографічного мистецтва у світовий та європейський культурний контекст. *Художня культура. Актуальні проблеми*, 2, 302-317.
- Тарасенко, Л. (2007, 18 квітня). Іван Путров: «Моє серце належить Києву». *День*, с. 7.
- Хоцяновська, Л. Ф. (2018). Взаємопроникнення українського та європейського хореографічного мистецтва у період незалежності України. *Мистецтвознавчі записки*, 33, 368-374.
- Чекалюк, В. (2010, 19-26 листопада). Королівські пуанти. Український танцівник із Ковент-Гарден зацікавив Голлівуд. *Дзеркало тижня*.
- Gray, J. (2019). Breaking with tradition: Ivan Putrov discusses his latest venture with Jonathan Gray. *Dancing times*, April, 28-29.

References

- Chekaliuk, V. (2010, November 19-26). Korolivski puanty. Ukrainskyi tantsivnyk iz Kovent-Harden zatsikavyv Hollivud [Royal Pointe Shoes. Hollywood is interested in the Ukrainian dancer from Covent Garden]. *Dzerkalo tyzhnia* [in Ukrainian].
- Golubeva, T. (2017, February 15). Eksklyuzivnoe intervju: Ivan Putrov o balete, Kieve, Londone i novom rezhisserskom proekte [Exclusive Interview: Ivan Putrov on Ballet, Kyiv, London and the New Director's Project]. *Ell Man*. https://elle.ua/man/people/uspeshniy-artist-baleta-ivan-putrov-rasskazal-o-novom-rezhisserskom-proekte [in Russian].
- Gray, J. (2019). Breaking with tradition: Ivan Putrov discusses his latest venture with Jonathan Gray. *Dancing times*, April, 28-29 [in English].
- Ivanchenko, L. (2001, April 21). Zoloto Ivana Putrova [Ivan Putrov's Gold]. *Uriadovyi kurier* [in Ukrainian].
- Khotsianovska, L. F. (2018). Vzaiemopronyknennia ukrainskoho ta yevropeiskoho khoreohrafichnoho mystetstva u period nezalezhnosti Ukrainy [Interpenetration of the Ukrainian and European choreographic art during the period of Ukraine's independence]. *Notes on art criticism*, 33, 368-374 [in Ukrainian].

- Kovalenko, Ye. I. (2017). *Baletne mystetstvo Natsionalnoi opery Ukrainy 1991-2015 rr.: vykonavski tradytsii, tvorchi postati, vystavy [Ballet art of the National Opera of Ukraine 1991-2015: performing traditions, creative figures, performances]*. (Abstract of PhD Dissertation). Institute of Art Studies, Folklore and Ethnology MT Rylsky NAS of Ukraine [in Ukrainian].
- Stanishevskiy, Yu. (2004, August 14). Ivan ne vidchuvaiе sebe zirkoiu... [Ivan doesn't feel like a star...]. *Uriadovyi kurier*, pp. 8-9 [in Ukrainian].
- Stanishevskiy, Yu. (2005). Problemy intehratsii ukrainskoho khoreorafichnogo mystetstva u svitovyi ta yevropeiskyi kulturnyi kontekst [Problems of integration of Ukrainian choreographic art in the world and European cultural context]. *Artistic culture. Topical issues*, 2, 302-317 [in Ukrainian].
- Tarasenko, L. (2007, April 18). Ivan Putrov: "Moie sertse nalezhyt Kyievu" [Ivan Putrov: "My heart belongs to Kyiv"]. *Den*, p. 7 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 15.03.2020

**МЕЖДУНАРОДНЫЕ
ПРОЕКТЫ ИВАНА ПУТРОВА
В ИННОВАЦИОННОМ ОБНОВЛЕНИИ
МИРОВОГО БАЛЕТНОГО ТЕАТРА**

Карандеева Елена Игоревна
Аспирантка,
Национальная академия искусств Украины,
Киев, Украина

Цель статьи – выяснить особенности творческой деятельности артиста балета украинского происхождения И. Путрова в статусе ведущего солиста Королевского балета (Лондон); рассмотреть художественную структуру и творческие принципы продюсирования его собственных международных балетных проектов «Мужчины в движении», «Против течения», «Кусочек неба» и др. Методология исследования базируется на использовании комплекса методов: анализа и синтеза – для изучения состояния раскрытия темы; культуролого-генетического и искусствоведческого – для реконструкции творческого пути И. Путрова; проблемно-тематического и сравнительного – для выявления художественной структуры и творческих принципов продюсирования художником международных балетных проектов; аксиологического – для рассмотрения ценностного содержания творчества И. Путрова. Научная новизна статьи состоит в том, что в ней заполнен пробел в научной литературе по изучению зарубежного опыта выдающихся мастеров балета украинского происхождения и анализа их наследия в историческом и художественно-практическом аспектах; исследована эволюция культурных ориентиров в характеристиках мужского современного танца и его видоизменения в сценическо-исполнительской практике. Выводы. Творческий путь И. Путрова проанализирован с учетом его активной пропаганды мужского танца как фактора обновления тематики и стилистики мирового хореографического искусства, возобновления исторической памяти об авангардных достижениях труппы С. Дягилева в инновационном и искусствоведческом аспектах. Раскрыта непосредственная связь украинского танцовщика с традициями другого нашего соотечественника – С. Лифаря. Рассмотрены исполнительские принципы И. Путрова в сфере хореографической классики, которые возникли на пересечении киевской школы танца (основанной в школе А. Вагановой) и английской балетной драмы, а также пластических экспериментов ведущих западных хореографов конца XX – начала XXI ст.

Ключевые слова: Иван Путров; балетный проект; Королевский балет; Киевское хореографическое училище; мужской танец в балете; продюсирование балетных проектов

**IVAN PUTROV'S
INTERNATIONAL PROJECTS
IN THE INNOVATIVE RENOVATION OF
THE WORLD BALLET THEATRE**

Olena Karandieieva
PhD student,
National Academy of Arts of Ukraine,
Kyiv, Ukraine

The purpose of the article is to define the peculiarities of the creative activity of the Ukrainian-born ballet dancer I. Putrov in the status of the leading soloist of the Royal Ballet (London); to study the art structure and dancer's creative principles in producing his own international ballet projects "Men in Motion", "Against the Stream" "A Piece of the Sky" and others. The research methodology is based on the following set of methods: analysis and synthesis – to study the way in which the topic is addressed; cultural and genetic, art studies methods – to reconstruct the creative way of I. Putrov;

problem and thematic, comparative – to reveal the art structure and the artist’s creative principles of producing international ballet projects; axiological – to consider the value content of I. Putrov’s creative work. Research novelty of the article is that it fills the gap in the scientific literature on study of the foreign experience of the Ukrainian-born outstanding ballet dancers and the analysis of their achievements in historical, creative and practical aspects; the evolution of cultural guidelines in the characteristics of male modern dance and its transformation in the stage performing practice have been examined. Conclusions. I. Putrov’s creative way was analysed considering his active propaganda of the male dance as a factor of renewal of the theme and stylistics of the global choreographic art, restoring of the historic memory as to the avant-garde achievements of S. Diaghilev’s company in the innovation and art studies aspects. The study has revealed the direct connection of the Ukrainian dancer with the traditions of another Ukrainian – S. Lifar. The performance principles of I. Putrov in the sphere of choreographic classics which emerged at the intersection of the Kyiv dance school (founded at A. Vaganova’s school) and English ballet drama, as well as plastic experiments of leading Western choreographers of the end of the 20th – the beginning of the 21st centuries are considered.

Keywords: Ivan Putrov; ballet project; Royal Ballet; Kyiv Choreographic school; male ballet dance; producing of the ballet projects